

Prameny obecně

Kontinentálně-evropský systém :

- 1) Právní normativní akt
- 2) Normativní smlouva

Anglo-americká /saská/ rodina práva :

- 1) Právní obyčej
- 2) Precedent
- 3) Právní literatura
- 4) Další prameny

Prameny práva

1. **Materiální** smysl
(zdroj, příčina vzniku)

2. **Formální** smysl
(forma)

Forma

- ↗ *vnější* – zdroje poznání P
- ↘ *vnitřní* – struktura právní normy

Forma

- ↗ *užší* – výsledek, rezultat činnosti
- ↘ *širší* – stanovený postup ⇔ pramen práva

Dle vzniku

- ↗ *mezinárodně-právní*
- ↘ *vnitrostátní*

koncepce - monistická
- dualistická

Forma znamená: 1. přechod od neurčitého k určitému
2. přechod nepublikovaného k publikaci

Členění pramenů práva v ČR

1. podle toho, kdo vydává:

Parlament

Poslanecká sněmovna → Ú, ÚZ, Z, ratifikace normativ. smluv

Senát → Zák. opatření

Vláda → Nařízení vlády

Ministerstva → Vyhlášky

Zastupitelstva ÚSC → Obecně-závazné vyhlášky
/obecní a krajská/

samostatná působnost

přenesená působnost

Rada obce, kraje → Nařízení

2. podle právní síly:

a) nejvyšší (Ú, ÚZ)

b) vyšší (Z, ZO, normativní smlouvy)

c) nižší (všechny ostatní)

3. podle původnosti a odvozenosti:

⇒ dle původnosti

a) *primární* / zákonné právní normativní akty/

b) *sekundární* / podzákonné /

⇒ dle odvozenosti

a) *původní*

b) *odvozené*

4. Podle kompetence

- věcná obce a kraje
 /chybí vymezení společné působnosti/

- časová omezená, neomezená (např. zákonné opatření)

- prostorová (územní) celostátní, lokální

5. Problematika právních principů jako pramenů práva

Vztah primárního a sekundárního normativního právního aktu

1. k provedení, konkretizaci primárního (bývá občas překročeno)
2. na základě výslovného zmocnění (čl. 78 Ú ČR – zmocnění vlády)
3. nesmí si odporovat (v praxi si někdy odporují)

Pozn.: Terciální odvozenost náš právní řád principiálně nezná

Odlišné prameny

práva v jednotlivých právních odvětvích :

- 1) Rozhodnutí prezidenta (ústavní právo)
- 2) Obchodní zvyklosti (obchodní právo)

Problematika a role tzv. *dobrých mravů*

Interní normativní instrukce

Druhy : /dle okruhu zavázaných/

Interní *normativní*
a individuální

Účel : konkretizace činnosti
Kdo : nadřízený
Zmocnění : netřeba spec. zmocnění, plyne z řídicích pravomocí
Forma : není třeba písemné formy
Soulad : s obecně závaz. právními akty
Podoba : nejčastější

- usnesení
- příkaz, pokyn
- rozkaz
- instrukce

Příklady : rozkazy v ozbrojených silách, vládní usnesení, pokyny nadřízeného v hospodářské sféře nebo veřejné správě

POZOR

tzv. Externí důsledky interních normativních instrukcí

Právní obyčej

Závaznost za těchto podmínek

- a) – *existence* od nepaměti / okamžik oficiální paměti 1189, vláda Richarda I/
- b) *nepřerušenosť* trvání (continuity)
- c) *rozumnost*
- d) *prvek lokality*
- e) *určitost*
- f) *vynutitelnost*
- g) *pokojný užitek* (utility)
- h) *shoda* (soulad s jinými obyčejí)

Precedent

Individuální právní akt **soudního** nebo správního orgánu, první rozhodnutí v dané věci.

Precedentní rozhodování /soudcovská tvorba práva/ je typické pro anglo-americkou právní rodinu, systém / kulturu / práva.

Pravomoc k tvorbě precedentů mají soudci tzv. vyšších soudů

Principy vytváření :

1. Princip **zachování** precedentů
2. Princip **hledání rozdílů**- hlavní metodol. postup